

Załącznik do uchwały Nr XXXIII/209/2021
Sesji Rady Gminy Grodziczno
z dnia 30.11.2021 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
DLA GMINY GRODZICZNO NA 2022 ROK**

ROZDZIAŁ I

1. Wstęp i postanowienia ogólne

Alkohol jest jedną z najpopularniejszych substancji psychoaktywnych, a jego nadużywanie może prowadzić do wystąpienia wielu negatywnych skutków. Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) alkohol jest jednym z największych czynników ryzyka dla zdrowia populacji, większe ryzyko stanowi tylko palenie tytoniu i nadciśnienie tętnicze. Ze spożywaniem alkoholu związek ma ponad 60 rodzajów chorób i urazów.¹

Z nadużywaniem alkoholu powiązane są m.in. problemy przemocy w rodzinie, ubóstwo i wykluczenie społeczne.

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej należy do zadań własnych gminy. Podstawę prawną stanowi ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

W myśl ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi „*prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin*”. Zgodnie z powyższym Gmina ma możliwość przedsięwziąć środki zaradcze oraz naprawcze skierowane do lokalnej społeczności, aby zapobiegać i minimalizować skutki uzależnień.

Dla właściwego ukierunkowania podejmowanych działań konieczne zatem jest opracowanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, który będzie stanowił opis działań – zadań własnych Gminy w obszarze przeciwdziałania alkoholizmowi.

Zgodnie z wytycznymi zawartymi w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021 – 2025 celem strategicznym gminnego programu jest wydłużenie życia mieszkańców Gminy Grodziczno, poprawa jakości życia związanej ze zdrowiem.

Przedstawiony Program, w głównej mierze, jest kontynuacją działań rozpoczętych w minionych latach. Opracowany został zgodnie z obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi w obszarze profilaktyki i rozwiązywaniu problemów uzależnień na terenie Gminy Grodziczno. Systematycznie uzupełniany jest zdobytymi doświadczeniami oraz modyfikowany ze względu na bieżące potrzeby środowiska lokalnego. W związku z coraz większym zainteresowaniem mieszkańców naszej gminy różnymi formami pomocy, z uwagi na wiele różnych problemów rodzinnych, związanych z uzależnieniami, w programie została przewidziana kontynuacja pomocy terapeutycznej w formie grupy tak dla osób uzależnionych jak i borykających się z problemem współuzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych. Kontynuowane będą również porady psychologa.

¹ Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Szkodę zdrowotne, <http://www.parpa.pl/index.php/szkody-zdrowotne-i-uzaleznienie/szkody-zdrowotne>, [dostęp: 27.09.2017].

Do zadań tych należą w szczególności:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym działania w obszarze aktywności fizycznej w formie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci i młodzieży uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;

Podstawą prawną i merytoryczną programu w szczególności są:

1. **Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi** (t. j. Dz. z 2018 r. poz. 2137 z późn. zm.),
2. **Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016 – 2020** (Dz. U. z 2016 r. poz. 1492).
3. **Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty”** (Dz. U. z 2011 r. nr 209, poz. 1245).
4. **Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie** (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 688 z późn. zm.).
5. **Ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych** (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2077 z późn. zm.),
6. **Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym** (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 506 z późn. zm.).
7. **Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie** (t. j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 z późn. zm.).
8. **Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 27 grudnia 2007 r. w sprawie biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu** (Dz.U. z 2007 r. Nr 250, poz. 1883 z późn. zm.),
9. **Uchwała Nr XLVII/301/2018 Rady Gminy Grodziczno z dnia 24 lipca 2018 r.** w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy Grodziczno (Dz. Urz. Woj. Warmińsko-Mazurskiego z dnia 20 sierpnia 2018 r. poz. 3655.),
10. **Uchwała NR XLVII/300/2018 Rady Gminy Grodziczno z dnia 24 lipca 2018 r.** w sprawie zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie gminy Grodziczno (Dz. Urz. Woj. Warmińsko-Mazurskiego z dnia 24 lipca 2018 r. poz.3654.),
11. **Uchwała Nr XI/76/2000 z dnia 31 marca 2000 r.** w sprawie ustalenia dni i godzin otwierania oraz zamykania placówek handlu detalicznego, zakładów gastronomicznych na terenie gminy Grodziczno.

2. Cele ogólne programu:

1. Ograniczenie negatywnych skutków zdrowotnych i społecznych związanych ze spożyciem alkoholu przez mieszkańców Gminy Grodziczno.
2. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z używaniem alkoholu,
3. Zmniejszenie rozmiarów problemów aktualnie występujących.
4. Terapia osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin.
5. Aktywizacja instytucji, organizacji, stowarzyszeń i ludności gminy w obszarze promocji zdrowego stylu życia, ze zwróceniem uwagi na ograniczenie spożycia alkoholu.
6. Rozwijanie współpracy na rzecz przerwania procesu degradacji osób uzależnionych i ich rodzin oraz osób zagrożonych uzależnieniem.

3. Cele szczegółowe programu:

3.1 Zwiększenie efektywności oddziaływań profilaktycznych poprzez:

1. Doskonalenie metod i środków w/w oddziaływań.
2. Oddziaływania na rzecz ograniczenia możliwości zakupu i spożycia alkoholu przez osoby niepełnoletnie.
3. Stały rozwój edukacji i podnoszenie świadomości społeczeństwa, a w szczególności dzieci i młodzieży, w zakresie zagrożeń związanych z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych.
4. Działalność wychowawcza i informacyjna w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych,
5. Promowanie zdrowego stylu życia i pozytywnych oddziaływań rówieśniczych w kierunku promowania zdrowego stylu życia.

3.2 Poprawa jakości współpracy między instytucjami, organizacjami pożytku publicznego oraz innymi podmiotami poprzez:

1. Specjalistyczne szkolenia i inne formy doskonalenia zawodowego.
2. Sprawniejszą koordynację działania służb i instytucji w zakresie pomocy rodzinom, w których występuje problem uzależnień, w tym osób doznających przemocy w rodzinie.
3. Interdyscyplinarna współpraca między instytucjami, organizacjami pożytku publicznego oraz innymi podmiotami poprzez prowadzenie sprawnego systemu przepływu informacji i danych dotyczących problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych oraz stosowaniem przemocy w rodzinie.

3.3 Zwiększenie dostępności pomocy ukierunkowanej na osoby mające problemy związane z używaniem alkoholu i innych substancji, zwłaszcza osoby uzależnione i ich rodziny:

1. Kontynuowanie działań polegających na pomocy psychologicznej i terapeutycznej.
2. Budowanie systemu informacji mieszkańców o możliwościach korzystania z pomocy.
3. Zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu oraz członków ich rodzin.

ROZDZIAŁ II

Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zadanie 1

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i ich rodzin:

1. Stała współpraca z oddziałami psychiatrii Szpitala Powiatowego w Iławie, Prabutach (Oddział Terapii Uzależnień) oraz Poradnią Terapii Uzależnień w ramach udzielania pomocy osobom uzależnionym (lecznictwo typu otwartego i zamkniętego).
2. Kontynuowanie działalności Punktu Pomocy Rodzinie, w ramach którego działa Punkt Konsultacyjny i Poradnia Psychologiczna dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz dotkniętych przemocą w rodzinie. Możliwość podjęcia terapii w stacjonarnej grupie terapeutycznej.
3. Wspieranie i promowanie grup terapeutycznych i grup wsparcia – dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
4. Zakup i rozpowszechnianie materiałów profilaktycznych i informacyjnych na temat uzależnień.
5. Dofinansowanie szkoleń, konferencji dla osób podnoszących kwalifikacje w dziedzinie profilaktyki i terapii uzależnień – szkolenia członków komisji, zespołu interdyscyplinarnego, pracowników socjalnych, nauczycieli i pedagogów szkolnych.
6. Finansowanie kosztów funkcjonowania Punktu Konsultacyjnego oraz Gminnej Komisji RPA.

Zadanie 2

Prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjnej i informacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania agresji, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych i pozaszkolnych zajęć sportowych, profilaktyczno – edukacyjnych:

1. Współfinansowanie zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych zajęć sportowych jako alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.
2. Realizacja w placówkach oświatowych gminy programów profilaktycznych, spektakli poruszających problematykę uzależnień i innych patologii społecznych, kierowanych do dzieci, młodzieży, rodziców i nauczycieli (programy rekomendowane przez PARPE, Agencje Artystyczne, instytucje i osoby fizyczne zajmujące się zawodowo profilaktyką uzależnień).
3. Dofinansowywanie różnych form artystycznych, propagujących zdrowy i trzeźwy styl życia (m.in. spektakle teatralne, koncerty, seanse filmowe, wystawy, pokazy, konkursy, itp.)
4. Organizowanie i udział w kampaniach edukacyjnych, festynach, konferencjach, akcjach informacyjnych promujących profilaktykę uzależnień oraz wychowanie dzieci bez przemocy, w tym zakup i wydawanie materiałów edukacyjnych i informacyjnych.
5. Pomoc finansowa przy zakupie materiałów edukacyjnych, informacyjnych, administracyjno – biurowych oraz ulotek o tematyce profilaktycznej do szkół,

- Punktu Konsultacyjnego oraz na potrzeby komisji RPA i Zespołu Interdyscyplinarnego.
6. Finansowanie w formie dotacji wypoczynku letniego dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych różnego typu dysfunkcjami.
 7. Dofinansowanie imprez organizowanych przez różnego typu instytucje oraz organizacje pozarządowe, które w swojej statutowej działalności promują zdrowy styl życia.
 8. Doposażenie placówek realizujących GPPiRPA w pomoce dydaktyczne, urządzenia i sprzęt, niezbędny do realizacji programu.
 9. Nawiązanie jeszcze lepszej współpracy z policją w celu zwiększenia liczby kontroli kierowców pod względem trzeźwości, sklepów oraz lokali gastronomicznych sprzedających alkohol.

Zadanie 3

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień pomocy psychologicznej, prawnej, ochrony przed przemocą.

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

1. Realizowanie zadań związanych z zobowiązaniem do podjęcia leczenia odwykowego.
2. Przyjmowanie zgłoszeń i wniosków w sprawie leczenia odwykowego wobec osób, co do których istnieje podejrzenie, że są uzależnione.
3. Monitorowanie sytuacji rodzin, w których występują problemy związane z nadużywaniem alkoholu przez jej członków i związanej z tym przemocy,
4. Prowadzenie wstępnych rozmów i motywowanie do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego.
5. Zasięganie opinii i informacji o osobie zgłoszonej od policji, GOPS, szkół, zespołu interdyscyplinarnego, środowiska lokalnego.
6. Kierowanie do Sądu Rejonowego wniosku w sprawie zobowiązania do leczenia odwykowego.
7. Informowanie o możliwościach uzyskania pomocy, miejscach i osobach, które jej udzielają.
8. Informowanie odpowiednich służb o przypadkach stosowania przemocy w rodzinie, podejmowanie działań związanych ze wszczęciem procedury „Niebieskiej Karty”.
9. Udział w szkoleniach w celu poszerzenia kompetencji zawodowych.
10. Udział członków GKRPA w pracach zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych.
11. Propagowanie wiedzy na temat choroby alkoholowej i przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (ulotki, broszury, wydawnictwa).
12. Udzielanie informacji na temat procedur kierowania na leczenie.
13. Udzielanie osobom uzależnionym i współuzależnionym wszelkiej pomocy zmierzającej do podjęcia przez osobę uzależnioną decyzji o terapii, informowanie o osobach i miejscach, w których można uzyskać specjalistyczną pomoc.
14. Współpraca z kuratorami sądowymi i społecznymi wykonującymi nadzór nad osobami poddanymi leczeniu odwykowemu.
15. Współfinansowanie udziału dzieci z rodzin dysfunkcyjnych w wypoczynku letnim.

16. Opiniowanie przez GKRPA wniosków o wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
17. Prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

ROZDZIAŁ III

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Podstawa prawna: art. 4¹ ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.) .

Za wykonywanie zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz realizację Gminnych Programów Profilaktyki Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w składzie: Przewodniczący, Zastępca przewodniczącego oraz Sekretarz GKRPA otrzymują wynagrodzenie, w wysokości - 400,00 - zł. brutto miesięcznie a pozostali członkowie Gminnej Komisji RPA – 300,00 zł brutto miesięcznie na podstawie umowy zlecenia.

ROZDZIAŁ IV

Wykaz zadań/działań oraz preliminarz wydatków planowanych do realizacji w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2022.

Głównym źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych są środki finansowe pochodzące z opłat, za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi). Przewiduje się możliwość zwiększenia środków finansowych w przypadku zwiększenia dochodów z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Komisja zastrzega możliwość przesunięć środków finansowych w poszczególnych pozycjach niniejszego programu.

Zgodnie z art. 9³ ust. 4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi niewykorzystane środki pochodzące z tytułu opłat od napojów alkoholowych o ilości nominalnej napojów nieprzekraczającej 300 ml. (tzw. opłata „małpkowa”), na realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu, możliwe jest powiększenie w kolejnym roku budżetowym kwoty przeznaczonej na realizację tejże polityki o środki w wysokości, niewydatkowane w roku poprzednim.

Wydatki na wynagrodzenia, szkolenia, koszty podróży służbowych (delegacje) członków, utrzymanie i doposażenie (meble, sprzęt komputerowy, artykuły papiernicze, spożywcze, druki, itp.) Gminnej Komisji realizowane są ze środków budżetu Gminy przeznaczonych na realizację zadań własnych wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określonych w niniejszym Programie.

Program realizowany będzie przez Gminną Komisję Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Grodzicznie, placówkami oświatowymi, Komendą Powiatową Policji w Nowym Mieście Lubawskim, stowarzyszeniami i organizacjami pozarządowymi, lokalnymi klubami sportowymi, Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przemocy w Rodzinie oraz parafiami.

ROZDZIAŁ V

Monitorowanie programu

Poszczególne działania i procedury będą podlegać monitoringowi, mającemu na celu stałą poprawę efektywności i szybkości reakcji na zaistniałe zjawisko alkoholizmu.

GKRPA sporządza raz w roku sprawozdanie (do 31 marca kolejnego roku), zawierające informacje dotyczące ilości wykorzystanych środków finansowych przeznaczonych na realizację poszczególnych działań, które przedłożone zostanie Radzie Gminy Grodziczno z wykonania gminnego programu.

Źródła finansowania – środki finansowe pochodzące z opłat, za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w roku 2022 –82.000,00 zł

Lp.	Zadania wynikające z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	Sposób realizacji, cel	Koszt realizacji zadania	Wykonawca
1	2	3	4	5
1.	<p>Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu:</p> <p>1. Finansowanie działalności „Punktu Konsultacyjnego” dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin.</p> <p>Wynagrodzenie dla terapeuty prowadzącego zajęcia profilaktyczne w punkcie konsultacyjno – informacyjnym w Grodzicznie. Wynagrodzenie dla psychologa celem zapewnienia porady psychologicznej osobom uzależnionym oraz ofiarom przemocy w rodzinie i ich dzieciom. Wynagrodzenie członków GKRPA za wykonanie zadań zgodnie z Gminnym Programem.</p> <p>Opłata dla biegłego sądowego psychologa i psychiatry, za przygotowanie badań i sporządzenie opinii w celu zastosowania wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia otwartego bądź szpitalnego.</p>	<p>Wynagrodzenia. Umowa zlecenie § 4170</p> <p>Zakup usług § 4300</p>	<p>53.500,00</p> <p>4.500,00</p>	<p>Urząd Gminy</p> <p>Urząd Gminy</p>
2.	Składki na ubezpieczenie społeczne – dotyczy wynagrodzeń	§ 4110	7.000,00	Urząd Gminy
3.	Zakup materiałów do obsługi administracyjno – biurowej, wyposażenia i sprzętu, broszur, plakatów oraz ulotek i innych materiałów o tematyce profilaktycznej na potrzeby komisji, zespołu interdyscyplinarnego oraz szkół. Pomoc finansowa przy zakupie materiałów edukacyjnych i informacyjnych do punktu Konsultacyjnego.	§ 4210	1.500,00	GKRPA

4.	<p>Podejmowanie czynności zmierzających do wydania orzeczenia sądu o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia otwartego lub szpitalnego.</p>	<p>Pokrywanie opłat za złożenie wniosku do Sądu Rejonowego § 4430</p>	<p>1.500,00</p>	<p>GKRPA</p>
5.	<p>Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie: 1. Szkolenia i podnoszenie kompetencji</p>	<p>Finansowanie szkoleń dla przedsiębiorców, członków GKRPA oraz zespołu interdyscyplinarnego § 4300</p>	<p>3.000,00</p>	<p>GKRPA Urząd Gminy</p>
6.	<p>Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla uczniów szkół podstawowych, młodzieży i osób dorosłych 1. Finansowanie programów i przedsięwzięć profilaktycznych w szkołach oraz udział w finansowaniu lokalnych imprez profilaktycznych, konkursów – promujących zdrowy styl życia, adresowanych do dzieci, młodzieży i osób dorosłych (w tym finansowanie ze środków z opłat tzw. „małpkowych”) 2. Finansowanie programów o tematyce profilaktyki uzależnień realizowanych w czasie zajęć sportowych oraz innego typu zajęć pozalekcyjnych jako alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych różnego typu dysfunkcjami.</p>	<p>Finansowanie programów, prelekcji, warsztatów, spektakli i koncertów profilaktycznych § 4300</p> <p>Dotacja dla organizacji pozarządowych i podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego § 2360</p>	<p>6.000,00</p> <p>5.000,00 (wypoczynek)</p>	<p>GKRPA Placówki Oświatowe GOPS</p> <p>Urząd Gminy GKRPA Placówki Oświatowe GOPS</p>

